

1. Αισχύλος, Προμηθέας Δεσμώτης: Ο φιλόανθρωπος θεός

Αικατερίνη (Καίτη) Διαμαντάκου

η (πιθανή) τριλογία

Προμηθεύς Λυόμενος

Χορός συμπασχόντων Τιτάνων, παρουσία Γαίας - Θέμιδος και αποκάλυψη του «μυστικού» (ο γιος της Θέτιδας θα γίνει δυνατότερος από τον πατέρα του ή ότι ο Δίας θα εκθρονιστεί από έναν του γιο), διάσωση του Δία (γάμος της Θέτιδας με τον Πηλέα), λύτρωση του Προμηθέα από το μαρτύριο του αετού χάρη στον Ηρακλή και απελευθέρωση του Προμηθέα, συμφιλίωση του ολυμπικού και του προμηθεϊκού στοιχείου χάρη στον Ηρακλή, γιο του Δία.

Προμηθεύς Πυρφόρος

Το πρώτο έργο της τριλογίας (κλοπή της φωτιάς από τον Προμηθέα) ή το τρίτο έργο της τριλογίας (συμφιλίωση των εχθρικών δυνάμεων, ίδρυση της γιορτής της Προμηθειών και ένταξη του Προμηθέα στην αττική λατρεία); Μήπως ήταν το σατυρικό δράμα (πρβλ. το σατυρικό δράμα Προμηθεύς Πυρκαεύς στην τετραλογία των Περσών) μιας «διλογίας» (λόγω ιδιαίτερων θεατρικών συνθηκών στη Σικελία); Ενιαίος θεματικός άξονας της «τριλογίας» (ή «διλογίας»)

Προμηθεύς Δεσμώτης

1.093 στίχοι.

Δραματικά πρόσωπα:

- ΚΡΑΤΟΣ
- ΒΙΑ (βουβό πρόσωπο)
- ΗΦΑΙΣΤΟΣ
- ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ, γιος του Τιτάνα Ιαπετού και της Θέμιδος
- ΩΚΕΑΝΟΣ, Τιτάνας γιος του Ουρανού και της Γαίας, αδελφός του Κρόνου και θεός του Δία, πατέρας των Ωκεανίδων
- ΙΩ, κόρη του Ίναχου, γιου του Τιτάνα Ωκεανού και της Τηθύος
- ΕΡΜΗΣ
- ΧΟΡΟΣ ΩΚΕΑΝΙΔΩΝ

Δραματικός χρόνος: Πρωτο - μυθικός, η εποχή του πολέμου του Δία με τους Τιτάνες

Δραματικός χώρος: Εσχατιές της Σκυθίας

Παριστάμενος σκηνικός χώρος: Βραχώδες ύψωμα

Αφηγηματικός χώρος και χρόνος: η παρελθοντική και μελλούμενη δράση του Δία, οι παρελθοντικές και μελλούμενες περιπλανήσεις της Ιούς

Ζητήματα δραματικής σύνθεσης

A.

- Δραματική πυκνότητα προλογικής και επιλογικής σκηνής («προλόγου» και «εξόδου»)
- Ενδιάμεση δομή: ανάπτυξη έντονης κινητικότητας με άξονα τον καθηλωμένο Τιτάνα
- Αναλήψεις και προλήψεις: τεράστια χρονική, αλλά και γεωγραφική προοπτική → «η συμπάθεια των όλων», «ο παλμός του Σύμπαντος» για το μαρτύριο του Σωτήρα
- Συνεχής αναβολή και κλιμάκωση της αποκάλυψης του «μυστικού» ανατροπής του Δία
- Σκηνή Ιούς: «δράμα μέσα στο δράμα»

B.

- Καταλυτική κειμενική, σκηνική και δραματική επικυριαρχία του Προμηθέα (ο πιο μεγάλος ρόλος σε όλο το σωζόμενο corpus)
- Άλλα δραματικά πρόσωπα και Χορός: ο φωτισμός της δραματικής κατάστασης από διαφορετικές οπτικές γωνίες
- Χορός: «εσωτερικός θεατής» και ρυθμιστής της αφήγησης (μικρή κειμενική εκπροσώπηση, αλλά σημαντική δραματική συμμετοχή)

Γ.

- Ανοιχτό τέλος (η συμφιλίωση θα επέλθει στο τέλος της τριλογίας ή διλογίας)
- Δραματοργικές ιδιαιτερότητες: εκτενείς μονωδίες Προμηθέα και Ιούς, σύντομα χορικά, έντονη σκηνική «τερατεία», διαλογικός πρόλογος, ριζική αμφισβήτηση του Δία

Ζητήματα σκηνικής σύνθεσης

Σκηνικός χώρος

A.

- Απουσία ενός σταθερού σκηνικού οικοδομήματος - δήλωση ενός υπερυψωμένου σημείου («πάγος», «βράχος»)
- Τα διαπερατά όρια σκηνής – ορχήστρας
- Αποκλειστική (εναέρια;) χρήση των εισόδων – παρόδων
- Το τερατικό ζεύγος Κράτος – Βία
- Ο τρόπος καθήλωσης του Προμηθέα στο βράχο
- Προμηθέας: υποκριτής ή ομοίωμα;
- Μόνιμη εξαρχής η σκηνική παρουσία του Προμηθέα;

B.

- Η είσοδος και όψη του Χορού (άρμα, φτερά), ο (μεταβαλλόμενος) τόπος όρχησης και στάσης του
- Η φτερωτή «μηχανή» μεταφοράς του Ωκεανού
- Σκηνική διεύθυνση των προσώπων κατά το Α' Επεισόδιο: παντελής έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ Ωκεανού και Ωκεανίδων
- Εμφάνιση, όρχηση και τόπος δράσης της Ιούς
- Χρήση «μηχανής» για την εμφάνιση του Ερμή;

Γ.

- Χρήση εκκυκλήματος για τον καταποντισμό του Προμηθέα και του Χορού;
- Η σκηνή του καταποντισμού: έντονο ακουστικό και οπτικό αποτέλεσμα, όπως υποδηλώνει το κείμενο.
- Κινητικότητα vs στατικότητα
- Οριζοντιότητα vs καθετότητα

Ζητήματα ερμηνευτικά

A.

- Η φυσική και συμβολική «οριακότητα» του σκηνικού χώρου: τόπος οριακής τιμωρίας και μεταίχμιακός τόπος μεταξύ φύσης και λόγου, ουρανού και γης, Ολυμπίων και θνητών, υπέρβασης του ανθρώπινου και έκπτωσης του θεϊκού
- Προμηθέας: εκπεπτωκώς θεός, προφήτης και διδάσκαλος, διαμεσολαβητής ανάμεσα στο θεϊκό και το ανθρώπινο, το παρελθόν και το μέλλον, το φυσικό και το έλλογο

B.

- Παρόλη τη θεϊκή ταυτότητα όλων των δραματικών προσώπων, έντονος ανθρωποκεντρισμός: Πίστη στην ανθρώπινη προσπάθεια και την πρόοδο
- Η σύγκρουση και ο πόνος ως προϋπόθεση για την κατάκτηση της ελευθερίας και της δικαιοσύνης – Η προοπτική του θανάτου ως προϋπόθεση για τη ζωή και τη βελτίωσή της
- Η τραγικότητα (;) του Προμηθέα: απολύτως εκούσια και συνειδητή η διάπραξη της «αμαρτίας»

Γ.

- Πυρ: αισθητό/υλικό και διανοητικό/μεταφορικό φως (διαφάνεια επικοινωνίας, διαύγεια πνεύματος, σαφήνεια λόγου)
- Στ. 248 – 250 - «Οι τυφλές ελπίδες»: η θαυμαστή αυταπάτη της ζωής και το ύψιστο δώρο στην ανθρωπότητα, ο αγώνας ενάντια στην αναπότρεπτη μοίρα και τη βεβαιότητα του σωματικού θανάτου μέσω της ελεύθερης δημιουργίας και της κατάφασης στη ζωή

Δ.

- Παράδοξη, έντονα σκεπτικιστική, εικόνα του αυθαίρετου «τυράννου» Δία
  - Κράτος – Βία – Ήφαιστος – Ωκεανός – Ερμής: διαφοροποιημένη εικόνα των κυρίαρχων δυνάμεων
  - Τέλος της τριλογίας: Αποκατάσταση της ισορροπίας; Διαλεκτική σύνθεση των αντιθέσεων; Συνάντηση εξουσίας και δικαιοσύνης, υλικής δύναμης και πνευματικής τάξης;
-

2. Jacqueline de Romilly

Αρχαία ελληνική τραγωδία

Αισχύλος ή η τραγωδία της θεϊκής δικαιοσύνης

[...] Η τραγωδία Προμηθεύς δεν είναι παρά μια μακρόσυρτη κραυγή οδύνης, που αντηχεί σαν καταγγελία.

[...] Ένας από τους τρόπους του Αισχύλου είναι να ανησυχεί, να διαμαρτύρεται, όταν χρειαστεί: η διαμαρτυρία του πηγάζει από τη *δίψα του για δικαιοσύνη*. Ένας από τους τρόπους του είναι επίσης να μην αρκείται σε μια απλοϊκή αισιοδοξία, αλλά να αναζητεί μέσα στην ορατή αταξία του κόσμου τα ίχνη κάποιας τάξης.

Μπορούμε εδώ να εντοπίσουμε δύο από αυτά τα ίχνη, που είναι ενδεικτικά. Πρώτα πρώτα είναι αυτή η υπεροψία του Προμηθέα, που όλοι του καταλογίζουν [...]. Δεν είναι λοιπόν ο Δίας ένας δίκαιος θεός, αλλά και το θύμα του επίσης δεν είναι καθόλου άμεμπτο (= άψογο, τέλειο) [...]. Και το σημαντικότερο, για τον ίδιο τον Δία (είναι) ότι αυτός είναι ένας νεοφανέρωτος κυρίαρχος. Είναι ένας νέος ταγός, ένας νέος τύραννος [...] και από αυτό πηγάζει εν μέρει η έλλειψη μέτρου που τον διακρίνει [...]. Ο Αισχύλος φαίνεται πως μας συμβουλεύει ότι η δικαιοσύνη, ακόμα και στην περίπτωση των θεών, είναι καρπός της ωριμότητας.

Η τραγωδία και το τραγικό

[...] Κατά τον Αριστοτέλη, το πρώτο σημείο στο οποίο πρέπει να αποβλέπει κανείς όσον αφορά στους χαρακτήρες είναι το *χρηστόν ἤθος* (Ποιητική 145^a16 – 17). Δεν θα μπορούσε κανείς να διατυπώσει πιο μετρημένα την ακτινοβολία του ηρωισμού. Και πράγματι, ο ηρωισμός γεννά τη συμπάθεια, που περιέχει τον *ἔλεον* και τον *φόβον* και συμβάλλει ώστε το τραγικό θέαμα, ενώ σκορπά τον οίκτο και τον φόβο, να ενθαρρύνει και να ενισχύει.

[...] Αυτή η πίστη στον άνθρωπο, η οποία φωτίζει εκ των ένδον όλες τις τραγωδίες [...], αντιστοιχεί απόλυτα στο πνεύμα του 5^{ου} αιώνα π. Χ. [...]. Τον ύμνο στην πρόοδο και τον ανθρώπινο πολιτισμό [...] τον συναντάμε στα έργα και των τριών μεγάλων Ελλήνων τραγικών. Ο Αισχύλος του αφιερώνει μια σκηνή στον **Προμηθέα**, ο Σοφοκλής στο υπέροχο χορικό της **Αντιγόνης** (πολλά τα θαυμαστά και τίποτα πιο θαυμαστό απ' τον άνθρωπο), ο Ευριπίδης στις **Ικέτιδες**. Ο 5^{ος} αιώνας είχε πίστη στον άνθρωπο.

Αυτό εξηγεί πώς τα δεινά που περιγράφονται στην τραγωδία εμφανίζονται πάντοτε κάτω από **ένα ιδιαίτερο φως που αντισταθμίζει τη φρίκη και την πικρία**. Το παράδειγμα της Αντιγόνης αποτελεί την πιο περιλαμπρή απόδειξη γι' αυτό. Διότι βλέποντας το έργο του Σοφοκλή κανένας ποτέ δεν θα σταθεί στη λυπηρή πλευρά του έργου. Μάλλον θα κλείσει στην καρδιά του τον θαυμασμό για την ηρωίδα. Σε όλες τις στιγμές της Ιστορίας βρέθηκαν άνθρωποι που εμψυχώθηκαν από αυτήν και πήραν θάρρος.

Και ο Giraudoux, που είχε γαλουχηθεί με τα ελληνικά γράμματα, φαίνεται ότι σωστά είχε διακρίνει αυτή τη διπλή όψη του τραγικού. Θα μπορούσαμε να δώσουμε μια ιδέα αυτής της γνώσης αναφέροντας τα ωραία λόγια με τα οποία τελειώνει την **Ηλέκτρα** του :

- Πώς ονομάζεται αυτό, όταν χαράζει η μέρα όπως σήμερα κι όλα είναι διαλυμένα, κι όλα είναι ρημαγμένα, κι όμως μπορείς ν' ανασάνεις τον αέρα, κι ας έχουν όλα χαθεί, κι ας φλέγεται η πόλη, κι ας αλληλοσκοτώνονται οι αθώοι, όμως οι ένοχοι καταρρέουν σε μια γωνιά της μέρας που ανατέλλει;
- Ρώτα τον ζητιάνο, το ξέρει.
- Έχει πολύ ωραίο όνομα, το λένε **αυγή**.

Ασκήσεις

1. Να ορίσουμε την έννοια του **ηρωισμού**.
2. Να εντοπίσουμε το **μεμπτό σημείο** (ψεγάδι, ατέλεια) του Προμηθέα.
3. Να βρούμε στο κείμενο τον **ύμνο στον άνθρωπο** και να τον σχολιάσουμε.

---

3. Τι είναι ο Προμηθέας Δεσμώτης;

Είναι το αρχέτυπο του εξεγερμένου. Είναι ο ήρωας που πρώτος δίνει **πολιτική διάσταση** στη θεατρική πράξη.

Στο έργο αυτό συντελείται ο αυτοπροσδιορισμός του ανθρώπου μέσα από τον χαρακτηρισμό του **πολίτη**. Η αντίθεση, η έμπρακτη εναντίωση και έξοδος από τη φάση της άγνοιας που κυριαρχούσε στην ανθρωπότητα = ύβρις του τραγικού ήρωα.

Αλέξης Διαμαντόπουλος

Ο Προμηθέας Δεσμώτης είναι η τραγωδία του Αισχύλου για τον δάσκαλο και επαναστάτη που δίνει ένα **μάθημα στο γένος των ανθρώπων**, ώστε να εκμεταλλευτούν τη γνώση και να αποκτήσουν επίγνωση, κριτική σκέψη και πάθος για την ελευθερία και την αυτονομία τους.

Στην ερημιά της πέτρινης Σκυθίας αποφασίζει ο Δίας να εξορίσει και να καθλώσει τον Προμηθέα. Κι ενώ ο απροσπέλαστος αυτός τόπος αποτελεί για τον πρώτο έναν χώρο τιμωρίας και διαπόμευσης, για τον Προμηθέα αποτελεί μια πλατφόρμα εκκίνησης ενός σπάνιου και φλογερού οραματισμού. Μέσα από λόγια πύρινα, προφητικά, άλλοτε αιχμηρά και άλλοτε γεμάτα συμπόνια, μας καλεί να έρθουμε σε επαφή με μια πηγή υπαρξιακής καταγγελίας, ικανής να ανατρέψει οποιαδήποτε ισχύουσα τυραννίδα και να την αμφισβητήσει συθέμελα ως θεόθεν δεδομένη. Οραματίζεται την **αυτοπραγμάτωση του ανθρώπου** και τον ολικό απεγκλωβισμό του απ' ό,τι ηγεμονεύει στυγερά την εξέλιξη και χειραφέτησή του. Ως πάσχων θεός – προφήτης ορθώνεται εκτεθειμένος εκεί που κορυφώνεται η σκληρότητα και η αδιαλλαξία του Δία, εκεί που κορυφώνεται η σκληρότητα και η αδιαλλαξία των νέων κρατούντων αρχόντων απέναντι σε όποιον τολμήσει να αντιταχθεί στις αποφάσεις της ηγεμονίας τους.

Άρης Μπινιάρης

Αυτή η τραγωδία επαναλαμβάνει και τονίζει τον πυρήνα σημασιών που σχετίζεται με τον **προσωρινό χαρακτήρα** της εξουσίας, ακόμη και της θείας, τον ολοσχερή διαχωρισμό της από κάθε ηθική ή δικαιοσύνη, το γεγονός ότι δημιουργεί ένα δίκαιο που είναι δίκαιο απλώς και μόνο επειδή η εξουσία το ονομάζει έτσι – η εξουσία είναι η εξουσία, τελεία και παύλα. Ίδού τι διακηρύσσεται στον Προμηθέα δεσμώτη, και αυτό άκουσαν όλοι οι Αθηναίοι περί το 460 π.Χ.

Κορνήλιος Καστοριάδης, *Η πόλις και οι νόμοι – Η Ελληνική ιδιαιτερότητα*

«Κρατώ την ψυχή μου άγρυπνη και το σώμα μου όρθιο. Και προσμένω... Κι αυτό που προσμένω θα 'ρθει ασφαλώς. Αργά ή γρήγορα θα 'ρθεί. Διάβασε τον Προμηθέα του Αισχύλου και πρέπει να ξέρεις ότι έρχεται ο Ηρακλής, έρχεται...».

Δημήτρης Γληνός, γράμμα από την Ανάφη – τόπο εξορίας του, 1936.

Ο Προμηθέας είναι ο εφευρέτης των κωδικών. Είναι ο σηματοδότης του κόσμου. Εισάγει τα σημεία. Εξού η αταξία του. Στην τάξη του Διός προσκομίζει μια νέα Μέθοδο: τον ορισμό και τη διαίρεση. Ορίζει τις διακρίσεις, ταξινομεί τα γένη, διαστέλλει την πράξη από τη σκέψη, την πρόθεση από το αποτέλεσμα, τη ζωή από το θάνατο, το ωφέλιμο από το ωραίο, το εφικτό από το ανέφικτο, το φυσικό από το πνευματικό. Εισάγει νέα τάξη πραγμάτων. Ο κόσμος εισέρχεται στη λογική του περίοδο, στην περίοδο των σημαινόντων. Εισέρχεται στην Ιστορία, δηλαδή στον μετρήσιμο χρόνο, στον ορισμένο χώρο και στον αποχρώντα λόγο.

Η νέα μέθοδος περιέχει το στοιχείο της πρόνοιας. Προνοώ δεν σημαίνει εικάζω, σημαίνει σχεδιάζω το μέλλον με τα δεδομένα του παρόντος, εξελίσσω το παρόν ως τις εσχατιές του και τις δυνατότητές του.

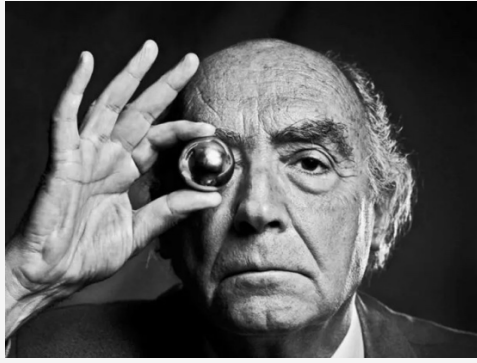
Ο Δίας στη διαλεκτική της νέας μεθόδου γίνεται αντικείμενο της σκέψης, γίνεται μεταβλητός. Άρα μεταβλητέος. Μπαίνει κι αυτός μέσα στο παιχνίδι της διαλεκτικής. Η αιωνιότητά του μεταπίπτει σε χρονικότητα. Έχει μέλλον. Δεν είναι αιώνιο παρόν. Είναι εναλλάξιμος και παροδικός εμπίπτει στην αέναη περιοδικότητα.

Το θείον, το Τιτανικόν και η φύσις είναι αθάνατα και αιώνια, αλλά οι ατομικές μορφές που παίζουν υπόκεινται στη φθορά, στον θάνατο και στην αλλαγή.

Να γιατί ο Προμηθέας δεν είναι ο παράφορος ρομαντικός επαναστάτης, αλλά ο γαλήνιος οραματιστής. Δεν είναι ο αγανακτισμένος, ο προδομένος τόσο, όσο ο ήρεμος κάτοχος των εξελίξεων. Η λύση των πραγμάτων δεν είναι η εκδίκησή του, είναι ο μελλοντικός του θρίαμβος.

Κώστας Γεωργουσόπουλος

---

4. Περί τυφλότητας

Στο προφητικό και μαγικό βιβλίο του *Περί τυφλότητας* (1995) ο νομπελίστας **Ζοζέ Σαραμάγκου** θέτει καίρια ερωτήματα για την ανθρώπινη συμπεριφορά σε ακραίες συνθήκες. “Άραγε, σε έναν κόσμο τυφλών τι θα έκανες αν ήσουν ο μόνος που έβλεπε;”: είναι το κρίσιμο, πλατωνικό στην ουσία του ερώτημα που θέτει στο έργο ο Σαραμάγκου.

Όλες οι φιλοσοφικές απόπειρες της Δύσης να λύσουν το αίνιγμα “άνθρωπος” κατέληξαν σε οντολογικό αδιέξοδο. Το ερώτημα αυτό δεν μπορεί να τεθεί πλέον στον κόσμο, επειδή ο κόσμος μας, από την Αναγέννηση και μετά, είναι πλήρως **απομαγευμένος**. Τα πράγματα εξακολουθούν να υπάρχουν, αλλά δεν μιλούν. Είναι κενά νοήματος, άδεια κελύφη.

“Η απομάγευση του κόσμου σημαίνει κατ’ αρχάς ότι η αναφορά στον κόσμο περιορίζεται στην **αιτιότητα**. Η αιτιότητα, όμως, είναι μόνο μία από τις δυνατές μορφές αναφοράς. Η αδιαλλαξία της φτωχαίνει τον κόσμο και την εμπειρία. Μαγικός είναι ο κόσμος στον οποίο τα πράγματα συνάπτουν δεσμούς και ανταλλάσσουν μυστικά έξω από την αιτιακή συνάφεια. Η αιτιότητα είναι μηχανική και επιφανειακή” (Μπγιούνγκ Τσουλ Χαν, *Η κρίση της αφήγησης*).

“Τα παιδιά είναι οι τελευταίοι κάτοικοι του μαγικού κόσμου. Γι’ αυτά τίποτα δεν είναι απλώς δεδομένο. Όλα τα πράγματα έχουν κάτι να πουν και είναι πλήρη νοήματος. Μια **μαγική αιτιότητα** τα συνδέει με τον κόσμο. Παίζοντας έρχονται σε επαφή με τα πράγματα στο μέτρο που μεταμορφώνονται τα ίδια σε αυτά” (Βάλτερ Μπένγιαμιν).

“Σήμερα τα παιδιά μετατρέπονται σε ψηφιακά όντα” διαπιστώνει ο Μπγιούνγκ Τσουλ Χαν. “Η μαγική εμπειρία του κόσμου ατροφεί. Τα παιδιά κυνηγούν τις ψηφιακές πληροφορίες. Η **απομάγευση του κόσμου εκδηλώνεται ως εξαφάνιση της αύρας**. Η αύρα είναι η λάμψη που αίρει τον κόσμο πάνω από την ανεπιτήδευτη βιοτική πραγματικότητά του, το μυστηριώδες πέπλο που καλύπτει τα πράγματα.

“Η σημερινή απομάγευση ανάγεται στην **πληροφοριοποίηση** του κόσμου. Η **διαφάνεια** είναι η νέα μορφή της απομάγευσης, απομαγεύει τον κόσμο στο μέτρο που τον αναλύει σε δεδομένα και πληροφορίες. Δεν υπάρχει διαφανής αφήγηση. Όλες οι αφηγήσεις προϋποθέτουν το μυστήριο και τη μαγεία. **Μόνο μια ιδεατή τυφλότητα θα μας λύτρωνε από την κόλαση της διαφάνειας και θα μας έκανε πάλι ικανούς να αφηγούμαστε**” (Πολ Βιριλιό).

Λίγα λόγια για τον

Franz Schubert

(1797 – 1828)

Ο **Φράντς Σούμπερτ** γεννήθηκε το 1797 στο προάστιο Λίχτενταλ της Βιέννης. Ο πατέρας του ήταν δάσκαλος αλλά και φιλόμουσος. Από μητέρα ορφάνεψε σε ηλικία 8 χρόνων. Πριν γεμίσει καλά καλά τα 10 χρόνια του, είχε συνθέσει αρκετά τραγούδια και μικρά έργα για πιάνο. Ο πρώτος μουσικοδιδάσκαλός του **Χόλστερ** έμεινε εκστατικός από την προνομιούχο φύση του παιδιού, λέγοντας: «όταν πάω να του μάθω κάτι το ξέρει κιόλας. Μάλλον συζητούμε και τον θανμάζω, παρά που τον διδάσκω».

Μαζί με τ' άλλα προσόντα, είχε και αγγελική φωνή που του επέτρεψε να γίνει δεκτός στην **Παιδική Χορωδία της Αυλής της Βιέννης**, που διηύθυνε ο πολύς τότε **Σαλιέρι**, που και αυτός έμεινε έκπληκτος για το ταλέντο του Φραντς, λέγοντας: «Τα ξέρει όλα. Είναι μεγαλοφυΐα. Συνθέτει ό,τι θέλεις με τόση ευκολία».

Έχει δημιουργήσει σταθμό στην ιστορία της μουσικής με τον τύπο του νέου τραγουδιού που εφεύρε, το **λιντ**. Έγραψε πάνω από **600 λίντερ**, που πολλά έχουν μείνει αθάνατα. Ψυχολογώντας το ποίημα, έγραφε την ανάλογη μουσική με απόλυτο συνταίριασμα. Δίχως να πνίγει τον λόγο, τον περιβάλλει με αφάνταστη αίγλη. Όπως και η συνοδεία του στο πιάνο δημιουργεί **ατμόσφαιρα**, υποτονώνει τις ιδέες του συνθέτη χωρίς καμιά επιτήδευση, και εκζήτηση.

Από τα λίντερ που είχε συνθέσει ως τότε, 40 ήταν βασισμένα σε στίχους του **Γκαίτε**. Όμως εκείνος δεν γνωρίζουμε αν τα άκουσε. Παραμένει ανεξήγητο αν ο Γκαίτε, που έλεγε: «Μη διαβάζετε μόνο τους στίχους μου, να τους τραγουδάτε κι όλας», ένωσε τα ποιήματά του ζωντανεμένα με τη θεία πνοή του Σούμπερτ.

Το **“Der Leiermann”** (= ο Οργανοπαίκτης) είναι το τελευταίο τραγούδι του κύκλου τραγουδιών **“Winterreise”** (= χειμωνιάτικο παραμύθι). Συντέθηκε το 1827. Το τραγούδι περιγράφει έναν έρημο και απομονωμένο οργανοπαίκτη, που παίζει αδιάκοπα, παρά την αδιαφορία των περαστικών, ενώ ο περιπλανώμενος πρωταγωνιστής αναρωτιέται αν πρέπει να ενωθεί μαζί του. Το κείμενο αποτελεί το φινάλε ενός τραγικού κύκλου τραγουδιών που αφορά την ανεκπλήρωτη αγάπη και μια μοναχική, παγωμένη περιπλάνηση.

Der Leiermann

German source: [Wilhelm Müller](#)

Drüben hinter'm Dorfe
Steht ein Leiermann,
Und mit starren Fingern
Dreht er was er kann.

Barfuss auf dem Eise
Schwankt er hin und her;
Und sein kleiner Teller
Bleibt ihm immer leer.

Keiner mag ihn hören,
Keiner sieht ihn an;
Und die Hunde knurren
Um den alten Mann.

Und er lässt es gehen
Alles, wie es will,
Dreht, und seine Leier
Steht ihm nimmer still.

Wunderlicher Alter,
Soll ich mit dir geh'n?
Willst zu meinen Liedern
Deine Leier dreh'n?

The Hurdy-Gurdy Player

English translation © [Richard Wigmore](#)

There, beyond the village,
stands a hurdy-gurdy player;
with numb fingers
he plays as best he can.

Barefoot on the ice
he totters to and fro,
and his little plate
remains forever empty.

No one wants to listen,
no one looks at him,
and the dogs growl
around the old man.

And he lets everything go on
as it will;
he plays, and his hurdy-gurdy
never stops.

Strange old man,
shall I go with you?
Will you turn your hurdy-gurdy
to my songs?

Το έργο του Σούμπερτ διέπεται από το [πνεύμα του ρομαντισμού](#). Οι μελωδίες του αποπνέουν [συναισθηματική συμμετρία](#) και [ύφος ονειρικής πραγματικότητας](#). Η [Σερενάτα](#) συγκινεί ακόμα και στις μέρες μας, ενώ γνωστή είναι και η τελευταία [Ημιτελής](#) συμφωνία του. Έργο υψηλής αισθητικής είναι το [ο Θάνατος και η Κόρη](#), το κουαρτέτο εγχόρδων που ενέπνευσε το σπουδαίο θεατρικό έργο του Αριέλ Ντόρφμαν και την ομότιτλη ταινία του Ρομάν Πολάνσκι.

Γνωστότερος βέβαια εκείνη την εποχή
έγινε ο Σούμπερτ για τις περίφημες
[Σουμπερτιάδες](#).

Αυτές οι [μουσικές βραδιές](#),
όπου ο Σούμπερτ παρουσίαζε νέα έργα του,
μάζευαν πλήθος κόσμου και μουσικών,
ενώ πολλά κουτσομπολιά της εποχής
μιλούν και για άλλες διαστάσεις
σε αυτά τα ιδιότυπα πάρτυ.

Φύλλο Εργασίας

Γράψε τις ελεύθερες σκέψεις σου για το πώς συνδέεται το τραγούδι **Der Leiermann**, του **Franz Schubert** με την έναρξη (Πρόλογος) του **Προμηθέα Δεσμώτη** μας.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

---

*«Ο Σούμπερτ είχε το χάρισμα να εμφυσά την αιωνιότητα στον πυρήνα του εφήμερου...
ζούσε αποκλειστικά το παρόν και τις παροδικές συγκινήσεις...»*

Roland de Cande, μουσικολόγος, στο *Dictionnaire de musique*

Λίγα λόγια για τον

Antonín (Leopold) Dvořák

(1841 – 1904)

Ο Ντβόρζακ γεννήθηκε στις 8 Σεπτεμβρίου 1841 στο Νελαχοζέβες (Nelazozeves) της Βοημίας και πέθανε την 1η Μαΐου 1904 στην Πράγα. Ήταν γιος ενός πανδοχέα και κρεοπώλη. Σπούδασε μουσική στην Εκκλησιαστική Σχολή της Πράγας, απ' όπου αποφοίτησε το 1860. Υπήρξε δεξιότηχνης της βιόλας. Το 1862 έγινε μέλος της ορχήστρας του Επαρχιακού Θεάτρου της Βοημίας. Αργότερα απέσπασε το θαυμασμό των κατοίκων της Βοημίας με το έργο του *The Heirs of the White Mountain*, που ήταν ένας πατριωτικός ύμνος.

Ανάμεσα στους Τσέχους συνθέτες ο **ρομαντικός** Ντβόρζακ είναι εκείνος που ακούγεται συχνότερα. Η μουσική του ξεχωρίζει για τον πλούτο και την μελωδική ευρηματικότητα, η οποία παραπέμπει συχνά στις ρίζες του λαού, με το έντονο ρυθμικό στοιχείο και την πολύχρωμη ενορχήστρωση.

Ο Ντβόρζακ γνώρισε διεθνή αναγνώριση για το μουσικό του ταλέντο στην Ευρώπη. Ωστόσο άφησε την Πράγα μαζί με την οικογένειά του το 1892 και πήγε στη **Νέα Υόρκη** όπου εργάστηκε ως διευθυντής του Εθνικού Ωδείου της Ν. Υόρκης. Άρχισε να απορροφάται από την αμερικανική κουλτούρα. Μελέτησε σε βάθος την αμερικανική λαϊκή παράδοση όπως αυτή απεικονίζεται μέσα από τις μελωδίες των **γηγενών νέγων** και των **ινδιάνων**. Ήρθε επίσης σε επαφή με την **αφροαμερικανική μουσική**. Τα Θρησκευτικά Τραγούδια των Νέγων, τον ενέπνευσαν να γράψει τη μουσική του δεύτερου μέρους της **9ης Συμφωνίας**.

Μετά από την τεράστια επιτυχία της **Συμφωνίας του Νέου Κόσμου** πολλοί εκφράσανε την άποψη ότι ο Ντβόρζακ είναι ένας Αμερικανός συνθέτης. Αλλά αυτή η άποψη τον ενόχλησε και δήλωσε: «Ήμουν, είμαι και θα παραμείνω Τσέχος συνθέτης. Στους Αμερικανούς έδειξα μόνο το δρόμο που θα μπορούσαν να πάρουν. Αλλά φτάνει ως εδώ! Από σήμερα θα γράφω όπως έγραφα πριν».

Στην **Πάροδο** του «Προμηθέα» μας, ακούγεται το περίφημο **Largo**, από την **New World Symphony**, του Α. Dvořák, σε μια εκδοχή για μία άρπα.

Η Είσοδος των Ωκεανίδων γίνεται με τρόπο ονειρικό. Τα στοιχεία αυτά της Φύσης, σαν σταγόνες νερού γλιστρούν στην σκηνή για να υποσχεθούν συμπαράσταση στον βασανισμένο φιλόδοξο θεό.

Λίγα λόγια για τον

Sergei (Vasilyevich) Rachmaninoff

(1873 – 1943)

Γύρω από τον **Σεργκέι Βασίλιεβιτς Ραχμάνινοφ** κυριαρχεί ένα πέπλο μυστηρίου και ένας τεράστιος μύθος. Όσο ζούσε ο Ρώσος συνθέτης, μαέστρος και μοναδικός πιανίστας, πέτυχε ένα επίπεδο φήμης, δημοτικότητας και οικονομικής επιτυχίας που ξεπερνούσε τους περισσότερους κλασικούς μουσικούς, πριν ή μετά από αυτόν.

Χαρακτηριστικό είναι πως το 2021, το δημοφιλές **Δεύτερο Κοντσέρτο για Πιάνο** ανακηρύχθηκε ως το πιο δημοφιλές κομμάτι στην ιστορία. Λίγοι ωστόσο γνωρίζουν πως το αισθαντικό αυτό κοντσέρτο ο εμβληματικός μουσικός το έχει αφιερώσει στον ψυχίατρό του.

Ο Ραχμάνινοφ υπέφερε από ψυχολογικά προβλήματα και είχε συχνά επεισόδια κατάθλιψης, κυρίως μετά από αποτυχίες, όπως κατά την πρεμιέρα της **Συμφωνίας αρ.1 σε Ρε μινόρε**, η οποία καταδικάστηκε από τους κριτικούς. Η εμπειρία αυτή σε συνδυασμό με μια ατυχή ερωτική σχέση την ίδια περίοδο, έδωσαν το οριστικό χτύπημα στον ψυχισμό του συνθέτη, ο οποίος κατέφυγε στον ψυχίατρο **Νικολάι Νταλ**. Ο Νταλ τον βοήθησε να ανακτήσει την αυτοπεποίθησή του και ως ανταμοιβή, ο Ραχμάνινοφ του αφιέρωσε το **Δεύτερο Κοντσέρτο για Πιάνο**.

Το ύφος των περισσότερων συνθέσεών του είναι το ύφος του **ύστερου ρομαντισμού**. Η τόσο **φορτισμένη συναισθηματικά μουσική** του **Ραχμάνινοφ** έχει πάντα τη ζωντάνια και τη φρεσκάδα της νεότητας. Και όταν νέοι, ταλαντούχοι μουσικοί την υπηρετούν, το αποτέλεσμα δεν μπορεί παρά να κόβει την ανάσα.

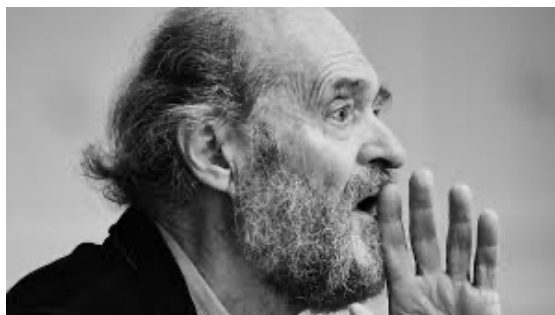
Το **Trio élégiaque No. 1 in G minor** είναι μια σύνθεση για πιάνο, βιολί και τσέλο. Ο συνθέτης ήταν 18 ετών, όταν συνέθεσε το έργο αυτό, στις 18 – 22 Ιανουαρίου του 1892, στη Μόσχα. Ήταν μια ελεγεία για τον Τσαϊκόφσκι, τον οποίο θαύμαζε βαθιά.

Στο **Α' Στάσιμο**
του «Προμηθέα Δεσμώτη» μας
οι Ωκεανίδες θρηνούν τα πάθη του ήρωα.

Ένα μέρος της μεγαλειώδους αυτής
μουσικής του Ραχμάνινοφ
θα «επενδύσει» αυτόν τον θρήνο,
στη δική μας διδασκαλία του έργου.

Λίγα λόγια για τον
Arvo Pärt
(1935 –)

Γεννήθηκε στην Εσθονία και είναι ο σημαντικότερος από τους εν ζωή συνθέτες κλασικής – θρησκευτικής μουσικής. Από το 1970 ενστερνίστηκε το **μινιμαλιστικό στυλ**. Δημιούργησε μια δική του συνθετική τεχνική, που την ονόμασε **tintinnabuli** (από το λατινικό tintinnabulum = καμπάνα) και αποτελεί την πολύ αναγνωρίσιμη προσωπική μουσική του «γλώσσα». Εξαιτίας της έντονης αντίδρασής του με το σοβιετικό καθεστώς, μετανάστευσε αρχικά στη Βιέννη και μετά στο Βερολίνο. Σήμερα ζει στο Ταλίν. Οι επιρροές του είναι από την Ανατολική Ορθόδοξη παράδοση, τους Προκλασικούς και το Γρηγοριανό μέλος. Οι λειτουργίες του και τα έργα του γενικότερα χαρακτηρίζονται από **βαθιά πνευματικότητα**. Το έργο του όρισε και ορίζει για τις αρχές, έστω, του 21^{ου} αιώνα την **έννοια του κατασκευτικού**. Ο Άρβο Περτ συνεχίζει την παράδοση του μοντερνισμού, που είναι να ενσωματώνει εθνικά μουσικά ιδιώματα και χαρακτηριστικά στη δυτική «κλασική» μουσική.

Στο **Β'Στάσιμο** του «Προμηθέα» μα ακούγεται το **Da pacem Domine** (= Δώσε ειρήνη, Θεέ), ένα ιδιαίτερο θρησκευτικό – κατασκευτικό – μινιμαλιστικό έργο.

Οι Ωκεανίδες, αν και αποφάσισαν αμετακίνητα να συντροφέψουν τον άδικα τιμωρούμενο ήρωα, εντούτοις **νιώθουν την ανάγκη να δηλώσουν την πίστη τους στη Θεία Δύναμη**. Μόνο στο τέλος του έργου, στην Έξοδο, θα αναγκαστούν να διαχωρίσουν τη θέση τους, κάνοντας υπέρβαση, διαλέγοντας οριστικά την πλευρά του Δίκαιου Προμηθέα.

Στο **Γ'Επεισόδιο**, όπου συντελείται η κορύφωση του δράματος, συναντάμε τα δύο θύματα της Εξουσίας: Προμηθέας και Ιώ, αντιπροσωπεύουν το διπλό τραύμα που προκάλεσε ο Δίας: σε Θεούς και Ανθρώπους.

Ως μουσικό χαλί σε όλο το δραματικό αυτό Επεισόδιο, ακούγεται το **Silentium** (= Σιωπή), ένα συγκλονιστικό ταξίδι στο κατασκευτικό – μαγευτικό μουσικό σύμπαν του Περτ, που κόβει την ανάσα, όπως άλλωστε τα πάθη της περιπλανώμενης – κακοποιημένης Ιούς.

λίγα λόγια για το
Miserere mei, Deus
(1630)

Ο **Gregorio Allegri** ήταν ένας ευσεβής καθολικός. Εκπαιδεύτηκε ως ιερέας και εργάστηκε στην Παπική Χορωδία του Βατικανού μέχρι τον θάνατό του. Τον περιγράφουν ως έναν άνθρωπο του οποίου η μουσική ήταν διαποτισμένη με τη θρησκευτική του πίστη και το προσωπικό του αίσθημα δικαιοσύνης, λέγοντας ότι ο Allegri ήταν ένα πρότυπο ιερατικής ειρήνης και ταπεινότητας, ένας πατέρας για τους φτωχούς, ο παρηγορητής των αιχμαλώτων και των εγκαταλελειμμένων, ένας αυτοθυσιαστικός βοηθός και σωτήρας της ανθρωπότητας που υπέφερε.

Το έργο είναι ένα **δείγμα γρηγοριανού μέλους**. Το γρηγοριανό μέλος (ονομάζεται επίσης και μονωδιακό άσμα) είναι το μονοφωνικό λειτουργικό μέλος της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας Πήρε το όνομά του από τον Πάπα Γρηγόριο Α' τον Μέγα (θητεία 590 – 604 μ. Χ.) Το γρηγοριανό μέλος εκτελείται από τον ιερέα, τον πρωτοψάλτη και τη χορωδία, που αποτελείται από κληρικούς και παιδιά, και από όλο το εκκλησίασμα.

Είναι πολύ πιθανό ο Μότσαρτ να είχε «συναντήσει» και θαυμάσει το **Miserere mei, Deus**, δεδομένης της ήδη σημαντικής δημοτικότητάς του στους μουσικούς κύκλους, ώστε να έχει επηρεαστεί βαθιά από αυτό.

Το ίδιο το έργο είναι μια εξαιρετική εννιάφωνη σύνθεση του Ψαλμού 51: *Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam* (= Ελέησόν με, Θεέ, μέσα στην μεγάλη σου αγαθότητα). Ακούγοντας τον ουράνιο ήχο κάθε φωνής που αλληλεπιδρά, είναι συναρπαστικό να λάβουμε υπόψη ότι ο Allegri συνέθεσε το έργο για δύο ξεχωριστές χορωδίες: μία με τέσσερις φωνές και μια δεύτερη με πέντε.

Στην **Έξοδο**, ως φινάλε του «Προμηθέα» μας, ακούγεται ένα μικρό μέρος αυτού του εμβληματικού έργου.

Αντί των απειλητικών κεραυνών του αδίστακτου Εξουσιαστή (Δίας), η φωνή του βαρύτονου αποδίδει την **ουράνια εμφάνιση του Θεού**. Η χορωδία συναντιέται με τη φωνή του Προμηθέα, που στα τελευταία του λόγια επικαλείται τα φυσικά στοιχεία και την ανακουφιστική συνδρομή της μάνας **να τον συντρέξουν λυτρωτικά στο μεγάλο μαρτύριο** που έχει ακόμα μπροστά του.

Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam
Et secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam
Amplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me
Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: et peccatum meum contra me est semper
Tibi soli peccavi et malum, coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas cum judicaris
Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea
Ecce enim veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi
Asperges me hyssopo, et mundabor: lavabis me, et super nivem dealbabor
Auditui meo dabis gaudium et laetitiam, et exsultabunt ossa humiliata
Averte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele
Cor mundum crea in me, Deus: et spiritum rectum innova in visceribus meis
Ne projicias me a facie tua: et spiritum sanctum tuum ne auferas a me
Redde mihi laetitiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me
Docebo iniquos vias tuas: et impii ad te convertentur
Libera me de sanguinibus, Deus, Deus salutis meae: et exsultabit lingua mea justitiam tuam
Domine, labia mea aperies: et os meum annuntiabit laudem tuam
Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non dedectaberis
Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum, Deus, non despicias
Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua Sion: ut aedificentur muri Jerusalem
Tunc acceptabis sacrificium justitiae, oblationes et holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos

---

Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου,
καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου.
Ἐπὶ πλεῖον πλύνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου καὶ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας μου καθάρισόν με.
Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, καὶ ἡ ἀμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.
Σοὶ μόνῳ ἤμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα.
Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσης ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.
Ἴδου γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἀμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου.
Ἴδου γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας: τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι.
Ραντιεῖς με ὑσσώπῳ, καὶ καθαρισθήσομαι: πλυνεῖς με, καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι.
Ἀκουτιεῖς μοι ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην: ἀγαλλιᾶσονται ὅστέα τεταπεινωμένα.
Ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν μου, καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον.
Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου.
Μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου, καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ Ἅγιον μὴ ἀντανέλης ἀπ' ἐμοῦ.
Ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύματι ἡγεμονικῶ στήριξόν με.
Διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδοὺς σου, καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι.
Ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων, ὁ Θεός, ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας μου: ἀγαλλιᾶσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου.
Κύριε, τὰ χεῖλή μου ἀνοίξεις, καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου.
Ὅτι, εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν: ὀλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκῆσεις.
Θυσία τῷ Θεῷ, πνεῦμα συντετριμμένον,
καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει.
Ἀγάθυνον, Κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών, καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τεῖχη Ἱερουσαλήμ.
Τότε εὐδοκῆσεις θυσίαν δικαιοσύνης, ἀναφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα.
Τότε ανοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

Ἐλέησέ με, Θεέ μου, σύμφωνα μὲ τὸ ἄπειρο ἔλεός Σου,
καὶ μὲ τὴν ἀπέραντη εὐσπλαγχνία Σου ἐξάλειψε τὴ μεγάλη ἁμαρτία μου.
Ἀκόμη περισσότερο, πλύνε με ἀπὸ τὸ ρύπο τῆς ἀνομίας μου κι ἀπὸ τὴν ἁμαρτία μου καθάρισέ με.
Γιατὶ ἔχω συναίσθηση τῆς ἀνομίας μου καὶ ἡ ἁμαρτία μου βρίσκεται πάντοτε μπροστά μου.
Σ' Ἐσένα μόνο ἁμάρτησα καὶ τὶς ἁμαρτωλές μου πράξεις ἐνώπιόν Σου διέπραξα,
γιὰ νὰ δικαιωθεῖς ἔτσι γιὰ τὶς ἀποφάσεις Σου γιὰ μένα καὶ ἐξέλθεις νικητὴς ὅταν Σὲ κατακρίνουν
(Ἐλέησέ με) γιατί νά, ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς συλλήψεώς μου ὡς ἔμβρυο,
φέρω κληρονομικὴ τὴ ροπή πρὸς τὴν ἁμαρτία.
Μὲ τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα καὶ μὲ τὴν κλίση στὴν ἁμαρτία
μὲ κυοφόρησε καὶ μὲ γέννησε ἡ μητέρα μου.
Ὅμως Ἐσὺ ἀγάπησες μονάχα τὴν ἀλήθεια
καὶ μοῦ φανέρωσες τὰ ἄγνωστα καὶ ἀπόκρυφα μυστήρια τῆς σοφίας Σου.
Θὰ μὲ ραντίσεις μὲ τὸ ἔλεός σου καὶ θὰ καθαριστῶ.
Θὰ μὲ πλύνεις μὲ τὴ χάρη Σου καὶ θὰ γίνω πιὸ λευκός καὶ ἀπὸ τὸ χιόνι.
Θὰ μὲ κάνεις νὰ αισθανθῶ ἀγαλλίαση καὶ εὐφροσύνη,
θὰ ἀγαλλιᾶσουν καὶ τὰ κόκαλά μου, πού ταπεινώθηκαν (ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες μου).
Στρέψε μακριὰ τὸ πρόσωπό Σου ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες μου, καὶ ἐξαφάνισε ὅλες τὶς ἀνομίες μου.
Κτίσε μέσα μου καρδιά καθαρὴ, Θεέ μου,
καὶ μὲ πνεῦμα εὐθύτητας καὶ εἰλικρίνειας ἀνακαίνισέ με ἐσωτερικά.
Μὴ μὲ ἀποδιώξεις ἀπὸ τὸ πρόσωπό Σου καὶ μὲ περιφρονήσεις,
καὶ μὴ μοῦ ἀφαιρέσεις τὸ Πνεῦμα Σου τὸ Ἅγιο.
Δώρησέ μου ξανά τὴν ἀγαλλίαση πού δίνει ἡ σωτηρία Σου καὶ μὲ διάθεση καὶ θέληση ἰσχυρὴ στήριξέ με.
Θὰ διδάξω σ' ὅλους ὅσοι παραβαίνουν τὸ νόμο Σου τὴν ὁδὸ τῶν ἐντολῶν Σου
καὶ θὰ ἐπιστρέψουν οἱ ἁμαρτωλοὶ σ' Ἐσένα.
Ἐλευθέρωσέ με ἀπὸ τὴν ἐνοχὴ τῶν αἱμάτων πού ἔχυσα, Θεέ μου, Θεὲ τῆς σωτηρίας μου.
Τότε ἡ γλώσσα μου θὰ ἀγαλλιᾶσει καὶ θὰ ὑμνήσει τὴ δικαιοσύνη Σου.
Κύριε, τὰ κλεισμένα ἀπὸ τὴ ντροπὴ χεὶλή μου θ' ἀνοίξεις καὶ τὸ στόμα μου θὰ σὲ αἰνέσει.
Γιατὶ ἂν ἐπιθυμοῦσες θυσία ὑλικὴ θὰ στήν εἶχα προσφέρει.
Ὅμως Ἐσένα δὲν Σὲ ἱκανοποιοῦν οἱ θυσίες τῶν ζώων πού καίγονται στὸ θυσιαστήριο.
Θυσία ἀρεστὴ σ' Ἐσένα εἶναι τὸ συντετριμμένο γιὰ τὶς ἁμαρτίες τῆς πνεύμα·
Ὁ Θεὸς ποτὲ δὲν θὰ ἀπορρίψει τὴ συντετριμμένη καὶ ταπεινωμένη καρδιά.
Δεῖξε τὴν καλὴ Σου θέληση, Κύριε, καὶ τὴν ἀγάπη Σου καὶ πρὸς τὴ Σιών,
κι ἂς χτιστοῦν τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ.
Τότε θὰ εὐαρεστηθεῖς νὰ δεχτεῖς μαζί μὲ τὴν πνευματικὴ μας θυσία καὶ τὶς ὑλικές θυσίες,
ὅπως εἶναι οἱ προσφορὲς τῶν καρπῶν καὶ οἱ θυσίες ζώων στὸ θυσιαστήριο.
Τότε θὰ ἀνεβάσουν στὸ θυσιαστήριό Σου μοσχάρια γιὰ νὰ προσφερθοῦν θυσία σ' Ἐσένα.
